

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Številka: U-I-137/10-60

Datum: 6. 12. 2010

Na podlagi prvega odstavka 30. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07 in 54/10) izdaja Ustavno sodišče naslednje

TISKOVNO SPOROČILO

Ustavno sodišče je 26. novembra 2010 presodilo, da je Zakon o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij (Uradni list RS, št. 108/06 – uradno prečiščeno besedilo) v neskladju z Ustavo. Državni zbor Republike Slovenije mora ugotovljeno protiustavnost odpraviti v roku dveh mesecev po objavi odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije tako, da ustanovi občini Ankaran in Mirna.

Ustavno sodišče je v delu, ki se nanaša na volitve v Mestni občini Koper in v Občini Trebnje, odpravilo Akt Predsednika Državnega zbora Republike Slovenije o razpisu rednih volitev v občinske svete in rednih volitev županov (Uradni list RS, št. 60/10). S tem so izgubila veljavnost vsa volilna opravila, ki so bila na podlagi tega dela razpisa rednih lokalnih volitev opravljena, in akti, ki so bili na tej podlagi izdani.

Ustavno sodišče je odločilo, da mora Predsednik Državnega zbora v 20 dneh po uveljavitvi zakona, s katerim bo Državni zbor izpolnil navedeno zahtevo, razpisati volitve v občinske svete in volitve županov novih občin Ankaran in Mirna ter Mestne občine Koper in Občine Trebnje.

Za nemoteno izvajanje nalog obstoječih občin do ustanovitve novih občin in izvedbe zahtevanih lokalnih volitev je Ustavno sodišče določilo, da se mandati članov občinskih svetov in županov Mestne občine Koper in Občine Trebnje podaljšajo do prve seje novoizvoljenih občinskih svetov.

Ustavno sodišče je odločbo sprejelo s sedmimi glasovi proti enemu. Proti je glasovala sodnica Sovdat, ki je dala odklonilno ločeno mnenje. Sodnik Petrič je dal pritrdilno ločeno mnenje, ki se mu je pridružil sodnik Zobec.

Ustavno sodišče je presodilo, da je Državni zbor s tem, ko ni ustanovil občin Ankaran in Mirna, ravnal arbitrarno (samovoljno). S tem je kršil splošno načelo enakosti (drugi odstavek 14. člena Ustave) ter načelo zakonitosti in načelo zaupanja v pravo (2. člen Ustave). Zavrnitev ustanovitve obeh občin pomeni posledično tudi kršitev ustavnih določb, ki se nanašajo na lokalno samoupravo (138. in 139. člen Ustave).

Ustanovitev občine po ustavno in zakonsko določenem postopku je bistveni pogoj za uresničevanje ustavne pravice do lokalne samouprave. To je ustavna pravica

prebivalcev, ki živijo na določenem območju in so povezani s skupnimi potrebami in interesi, da sami urejajo lokalne zadeve. Sestavni del ustavne pravice do lokalne samouprave je tudi možnost, da prebivalci določenega območja to pravico uresničujejo v občini, ki jo skladno z zakonskimi pogoji oblikujejo samostojno.

Odločitev o ustanovitvi občine sprejme Državni zbor po izrecni določbi Ustave v obliki zakona, vendar to ne spremeni dejstva, da gre po vsebini za odločitev o ustavni pravici v konkretnem, posamičnem primeru po poprej opravljenem postopku, predpisanem z Ustavo in Zakonom o lokalni samoupravi. Državni zbor torej odloči prav o tej ustavni pravici, in sicer na podlagi ugotovitve, da so glede na izpeljani postopek, pridobljene akte in ugotovljena dejstva ter glede na izid referendumu izpolnjeni ustavni in zakonski pogoji za ustanovitev občine kot temeljne samoupravne lokalne skupnosti.

Ustavno sodišče tako kot v svojih prejšnjih odločbah poudarja, da je bil Državni zbor upravičen določiti pogoje, po katerih je ocenjeval posamezne predloge za ustanovitev občine, da pa načelo pravne države terja, da se zakonodajalec ravna po pravilih, ki si jih je sam določil, in da pri svojem odločanju o ustanavljanju občin ne sme ravnati samovoljno. Zakonska ureditev pogojev in postopka za ustanovitev občin ter zagotovitev sodnega varstva v tem postopku pa zahtevata njeno spoštovanje tudi od zakonodajalca (2. člen Ustave) ter enako obravnavanje vseh prebivalcev, ki želijo na določenem območju oblikovati občino (drugi odstavek 14. člena Ustave). Če neko območje izpolnjuje pogoje, potem mora Državni zbor ravnati tako, kot je ravnal v drugih primerih, pri katerih so bili izpolnjeni pogoji. Državljeni, v konkretnem primeru prebivalci obeh območij, na katerih naj bi se ustanovili novi občini Ankaran in Mirna, so upravičeno pričakovali, da se bo zakonodajalec držal predpisanih pravil in da bo, če bodo izpolnjeni vsi predpisani pogoji, ustanovil občino. Državni zbor mora navedeno protiuustavnost odpraviti v roku, ki ga je določilo Ustavno sodišče.

Za odpravo ugotovljene protiuustavnosti pa ugotovitev, da je Zakon o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij v neskladju z Ustavo, ni dovolj. Cilj postopkov za ustanovitev občine je v izvrševanju lokalne samouprave na določenem območju, to pa se zagotovi šele z volitvami županov in občinskih svetnikov. Ustavno sodišče je zato odpravilo Akt o razpisu rednih lokalnih volitev v delu, ki se nanaša na volitve v Mestni občini Koper in Občini Trebnje, katerega je predhodno s svojim sklepom št. U-I-137/10 z dne 3. 9. 2010 tudi zadržalo. Z izvedbo lokalnih volitev v Mestni občini Koper in Občini Trebnje, ne da bi se pred tem ustanovili novi občini, bi se podaljševalo s to odločbo ugotovljeno protiuustavno stanje in onemogočalo prebivalcem novih občin, da v njih uresničujejo lokalno samoupravo, kar pomeni kršitev načela zakonitosti in zaupanja v pravo iz 2. člena Ustave. Da bi se zagotovile čimprejšnje lokalne volitve v teh občinah, je Ustavno sodišče določilo, da predsednik Državnega zbora v zgoraj navedenem roku razpiše lokalne volitve v obeh novih občinah ter v Mestni občini Koper in Občini Trebnje po pravilih za predčasne volitve. V Mestni občini Koper in Občini Trebnje so za nemoteno opravljanje vseh njunih nalog podaljšani mandati občinskih svetov in županov do prve seje novoizvoljenih občinskih svetov.

dr. Ernest Petrič
Predsednik